"కాలదూరాలమధ్య"

శ్రీ రంగధామ్

ఎవడో రాక్షసుడు విల్లునెక్కుపెట్టి విడిచిన బాణంలా, రివ్వుమని దూసుకుంటూ వచ్చి ప్లాటుఫారం దగ్గర నిల్చింది మెయిలు. అంతకు ముందే ప్రారంభమైన కలకలం స్టేషనులో ఒక్కసారి బాగా విజృంభించింది. ఎలక్ట్రిక్ లైట్ల వెలుగులో జనం హడావిడిలో, ప్లాటుఫారం అకస్మాత్తుగా మేలుకున్నట్లుయుంది. ఆ కొద్ది నిమిషాలూ ఆ ప్రాంతంలో గొప్ప చైతన్యం. కంపార్టుమెంటుల వైపు చూస్తూ నడుస్తున్న నాకు, ఒక పెట్టెలో నేనెరిగున్న ముఖం ఒకటి కన్పించింది.

అవును. సందేహం లేదు. ధనరాజే! ప్రక్కన ఎవరో స్త్రీతో మాట్లాడుతున్నాడు. పాత సంగతులు జ్ఞాపకం రాగా కొన్ని నిముషాలు అలా నిలబడి పోయాను. పదిహేనేళ్లయింది మేం కలుసుకుని. అప్పటి రోజుల్లో మేం రోజూ సాయంకాలం రైల్వే స్టేషన్‌కు వచ్చే వాళ్లం.

మనసులో ఒక సినిమా రీలు తిరిగింది.

* * *

మెయిలు రాగానే మా మామూలు కార్యక్రమం ఆరంభించాం. గార్డు పెట్టె దగ్గర్నుంచి ఇంజను దాకా వరుసాగ్గా పెట్టెలోని మొహాల్ని పరిశీలించడం ప్రారంభించాం. రోజూ సాయంకాలం మా కదే పని. మెయిలు రాగానే శ్రద్ధగా అన్ని కంపార్టుమెంటులూ తణిఖీ చేస్తాం. ప్రయాణికులందర్నీ నిమర్శగా చూస్తాం. థర్డు క్లాసు పెట్టెలలో క్రిక్కిరిసి కూరుకు పోయిన మనుష్యుల దగ్గర్నుంచీ, ఫస్టు క్లాసు, ఎ. సి. పెట్టెలలో విశ్రాంతిగా, ప్రశాంతంగా పయనించే మహానుభావుల్ని వారి ఆకర్షణీయమైన సామాన్లనీ చూసి ఆనందిస్తాం. మధ్య మధ్య కన్పించే అందమైన అమ్మాయిల వదనాల మీద మా దృష్టి మరి కొన్ని సెకనులు నిలవడంలో విపరీత మేమీ లేదు.

నేనూ, ధనరాజ్, ప్రకాశం రైలాగి నప్పుడు కన్పించే దృశ్యాల్ని చాలా ఉత్సాహంతో తిలకిస్తాం. అరడజనుకు పైగా భోజనపు పళ్లాల్ని రెండు చేతుల మధ్యా పట్టుకుని, నైపుణ్యంగా జనాన్ని తప్పించుకుంటూ వెళ్లిపోయే హోటలు వెండర్లూ, పత్రికలూ, మిఠాయిలూ, చుట్టా బీడి సిగరెట్లు అమ్మే కుర్రవాళ్లూ, తమ కెక్కడ చోటు దొరకదోనని తమ సామానుతో సహా పరిగెత్తే ప్రయాణీకులూ, చోటుకోసం, ప్రవేశం కోసం జరుగుతూండే వాగ్వాదాలూ ఇవి మామూలుగా కన్పించేవైనా, వాటిని చూడడం అదొక సరదా. ప్రయాణికుల అవస్థలు చూసి నవ్వుకున్నాం. చిన్న చిన్న పిల్లలతోనూ, బోలెడు సామానుతోనూ ప్రయాణం చేసే కుటుంబీకుల్ని సానుభూతితో చూసాం. చివరకు రైలు కదుల్తూంటే, ఎవరో ఆప్తబంధువుల్ని రైల్లో సాగనంపుతున్నట్లు, అందరి ప్రయాణికులకూ వర్తించేట్లు చేతులూపుతూ, రైలుతో కొంత దూరం నడిచాం. కదుల్తూన్న రైలుతోపాటు, కరిగి పోయిన కలలోంచి, ఘనీభవించిన యదార్థ స్థితిలోకి వస్తున్న ప్లాటుఫారం మీద నిలబడి ఒకరి వైపొకరం చూసుకున్నాం. విరగబడి నవ్వాం. ఒకసారి "బావుంది" అనుకుని మళ్లీ నవ్వాం. మెల్లిగా నడుచుకుంటూ నిర్మానుష్యమై పోతున్న ప్లాటుఫారం మీద సిమెంటు బెంచీల మీదకు చేరాం.

ఆ చిన్నవూరైన పలాసాలో సాయంకాలం వినోద కార్యక్రమంలా మెయిలు కోసం స్టేషనుకి రావడం, ప్లాటుఫారం మీద మెయిలు వచ్చే ముందర కొంతసేపు, వెళ్లి పోయాక కొంతసేపూ కాలం గడపడం మాకు అలవాటయిపోయింది. మెయిలు వచ్చే ముందర, ప్లాటుఫారం, ఎలక్ట్రిక్ లైట్ల వెలుగులో, ప్రయాణీకుల సంరంభంలో ప్రియుడి కోసం అలంకరించుకుని ఎదురు చూస్తూన్న ప్రేయసిలా వుంటుంది. ఆ చివరనుండి ఈ చివర దాకా నడిస్తే అనేక రకాల మనుష్యులూ, దృశ్యాలు కన్పిస్తూంటాయి. ఆ కలకలం, సన్నాహాలూ చూస్తూంటే మాకు కాలం ఇట్టే గడిచి పోయేది. మెయిలు వెళ్లిపోయిన తరువాత చాలాసేపు కబుర్లు చెప్పుకోవడం మాకు సరదా. అందులోనూ ప్రణయం గురించి మాట్లాడుకోవడం మాకు చాలా ప్రీతికరం. అప్పట్లో ధనరాజ్ యొక్క దిన దిన

ప్రవర్ధమానమవుతున్న ప్రణయం గురించి రోజూ కొత్త విశేషాలు వింటూండే వాళ్లం.

"ఇవ్వాళ వీధులో నుల్చుని చాలాసేపు నావైపు చూసిందోయ్." అనో "ఇవ్వాళ పలకరిస్తే చాలా సరదాగా మాట్లాడిందోయ్." అనో ప్రారంభించేవాడు. ఆరోజు పరిణామం గురించి ముగ్గురం కాస్సేపు చర్చించి స్త్రీల మనస్తత్వం అగాధం అనీ, ఏమైనా ఆ అమ్మాయిలో ధనరాజ్‌ను ప్రేమిస్తున్న లక్షణాలు చాలా కన్పిస్తున్నాయనీ నిర్ణయించే వాళ్లం.

ధనరాజ్ నల్లగా వున్నా అతని నవ్వులో చెప్పలేని అందం ఏదో వుంది. మనిషి చాలా బోళావాడు. అమాయకంగా మాట్లాడుతాడు. ఎప్పుడు చాలా సరదాగా వుంటాడు. అతని వయస్సు పాతికేళ్లు. మేం ముగ్గురం అదే వయసులో వాళ్లం. అతను ఎక్సైజ్ సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్; నేనూ ప్రకాశం స్కూలు మాష్టర్లం. ముగ్గురమూ బ్రహ్మచారులమే. క్లబ్బులో పేకాట దగ్గర స్నేహితులమయ్యాం. కొన్నాళ్ల తరువాత క్లబ్బుమానేసి సాయంకాలం స్టేషను ప్లాటుఫారం మీద గడపడం మొదలెట్టాం.

మేం ముగ్గురం వివాహం చేసుకోక పోవడానికి కారణం ఒక్కటే. మాకు నచ్చిన అమ్మాయిలు కన్పించలేదు. మా స్నేహం ప్రారంభమైన మొదటి రోజులలో మేము వివాహం చేసుకోబోయే అమ్మాయి ఎలావుండాలో చర్చిస్తూండే వాళ్లం. అసలటువంటి అమ్మాయిలు దొరకరేమోనని కూడా మాకు అనుమానంగా వుండేది. అప్పుడప్పుడు మా అమ్మ, "ఆ రాజోలు వాళ్లు మళ్లీ ఉత్తరం రాశారురా." అని గోల పెట్టినప్పుడు, కాస్సేపు ఆ అమ్మాయి జ్ఞాపకమొచ్చేది. సాయంకాలం ప్లాటుఫారం మీద నేను మా స్నేహితులతో వర్ణించిన వూహా సుందరికీ, ఆ అమ్మాయికి ఎంత భేదమో చూచుకొని, అమ్మకు జవాబు చెప్పకుండా వూరుకునే వాణ్ణి. ప్రకాశం పుస్తకాలు తెగ చదువుతాడు. ఆ పుస్తకాలలో వర్ణించే నాయికలలాటి భార్య కావాలంటాడు. ధనరాజ్‌కి సినిమా స్టార్ల పిచ్చి. అందులోనూ హిందీ తారలంటే మరీ అభిమానం.

ఇందిరలో కొద్దిగా సినిమా తారల పోలికలున్నాయి. ఆమె డాక్టరు శివరాం గారి మూడో కుమార్తె. వయస్సు పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు. ధనరాజ్ శివరాంగారి ప్రక్కింట్లోనే అద్దెకుంటున్నాడు. ధనరాజ్ ఆ వూరికొచ్చిన దగ్గర్నుంచీ, ఇందిర అంటే చాలా అభిమానం ప్రకటించసాగాడు. ఆమె దృష్టి నాకర్షించాలని అనేక పనులు చేస్తూండే వాడు. కాని చాలా కాలం వరకూ ఇందిర తన అభిప్రాయ మేమిటో తేల్చలేదు. ఈలోపల ధనరాజ్, శివరామ్ గారితో పరిచయాన్ని వృద్ధి చేసుకుని తరచూ వాళ్లింటికి వెళ్లసాగాడు.

మొదట్లో ధనరాజ్‌కు ఆమె యెడలగల ఆకర్షణంతా రాను రాను ఆరాధనగా మారింది. మాకు ఇందిరలో అంత ప్రత్యేకత ఏమీ కన్పించక పోయినా, ధనరాజ్ ప్రేమని మాత్రం గౌరవించ సాగాం. ధనరాజ్ తన తల్లితో ఉంటున్నాడు. ఆవిడకు ఏభై ఏళ్లుంటాయి. చాలా మంచి మనిషి. ముగ్గుబుట్టలా నెరిసిన తలతో, బక్కపల్చని ఆమె విగ్రహంలో చిరునవ్వు మొహం, ఏదో జాలి, అభిమానం, వ్యక్తం చేస్తూండేది. ఆమెకు ఇద్దరు కొడుకులు. ధనరాజ్ పెద్దవాడు. రెండవవాడు నాగరాజ్, డాక్టర్ పరిక్ష పాసయి విశాఖపట్నంలో హౌస్ సర్జను' చేస్తున్నాడు.

ఇందిర, ధనరాజ్ ఇంట్లో లేనప్పుడు వాళ్లింటికి వచ్చి అతని తల్లితో మాట్లాడుతూండేదిట. పత్రికలూ, పుస్తకాలూ అడిగి తీసుకు వెళ్తూండేది. ఆమెకు అప్పుడప్పుడు పువ్వులు కూడా ఇస్తూండేవాడు ధనరాజ్. ఆమె కూడా అతనిచ్చిన పువ్వులు ఆప్యాయంగా ధరిస్తూండేది. క్రమంగా ధనరాజ్ అంటే ఆమెకు కొంత అభిమానం ఏర్పడినట్లు తోచసాగింది. అన్ని విషయాలలోనూ ధనరాజ్ చాలా చొరవైనవాడే. కాని ఇందిర విషయంలో తను ఏమాత్రం చొరవ చూపించినా, వ్యవహారం చెడి పోతుందేమోనని ఓపికతో ఇందిర అనురాగం సంపాదించటానికి ప్రయత్నించాడు.

మేము ముగ్గురం సాయంకాలం రైల్వేస్టేషను వద్ద కలుసుకోగానే ఆ రోజు జరిగిన విశేషమేదైనా ఉంటే మాతో చెప్పేసేవాడు. స్టేషను ప్లాటుఫారం మీద పచార్లు చేస్తూ కబుర్లు చెప్పుకోవడం అంటే మాకెంతో సరదాగా ఉండేది. పగలంతా ఆ సమయం కోసం ఎదురు చూసేవాళ్లం. ఎన్ని పనులున్నా తెముల్చుకుని ఆరో గంటకల్లా ప్లాటుఫారం మీదకు చేరుకునే వాళ్లం. మెయిలు టైము అవుతున్న కొద్దీ ప్లాటుఫారం మీద కలకలంతో బాటు, మాలో ఉత్సాహం కూడా పెరిగేది. మెయిలు రావడం పెట్టెలన్నీ తణిఖీ చెయ్యడం అయిపోయాక తీరికగా సిమెంటు బెంచీల మీద కూచుని మా చర్చలు ప్రారంభించేవాళ్లం.

ఆ స్టేషనులో ఒక కుంటిది అందరి వద్దా ముష్టి అడుగుతూండేది. దానికి నలభై యేళ్ల దాకా వయసుంటుంది. దాని రూపం ఎంతో వికారంగా ఉంటుంది. కాని దానికి నోటి మంచి ఉండడం వల్ల, అందరినీ ఆప్యాయంగా పలకరించి, డబ్బులు సంపాదిస్తుంది.

''అందం అంటే బాహ్య సౌందర్యం అని అనుకుంటాం గాని, నిజానికి ఆంతరంగిక సౌందర్యం తెలుసుకున్న వాడు ఎంతో ఆనందం కలుగుతుందోయ్'' అన్నాను నేను చర్చను ప్రారంభిస్తూ, ఆకుంటిదాన్ని ఉద్దేశంలో పెట్టుకుని.

ప్రకాశం అవునని తలూపాడు. ''కాని ఆంతరంగిక సౌందర్యం తెలుసుకునేంత అవకాశం రావాలి కదా ?'' అన్నాడు.

ధనరాజ్ మాతో ఏకీభవించలేదు. ''స్త్రీకి బాహ్య సౌందర్యమే ముఖ్యం. ఆంతరంగిక సౌందర్యం అనేది చెప్పుకోడానికి బాగానే ఉంటుంది కాని, అది పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది తప్ప ప్రత్యేకంగా ఉండదు.'' అన్నాడు.

''అంటే ?'' అన్నాను అర్థంకాక.

''అంటే మరేమీ లేదు. తన చుట్టూ వాతావరణం మంచిదైతే ఆమె మంచిదౌతుంది. తన చుట్టూ చెడే ఉంటే, ఆమె చెడ్డదవుతుంది. తలితండ్రులు మంచివారైతే పిల్లల అంతరంగాన్ని సౌందర్యమయం చెయ్యగలరు. కాని భౌతిక సౌందర్యం భగవంతుడిచ్చేది. అది కలిగించే ఆనందమే గొప్పది'' అని ధనరాజన్నాడు.

''భౌతిక సౌందర్యం ఉండి ఆంతరంగిక సౌందర్యం లేకపోతే ?'' అని నేను ప్రశ్నించాను.

''అది అంత సమస్యనుకోను. ప్రయత్నించి ఆమెను మంచిదానిగా మార్చవచ్చు. కాని బాహ్య సౌందర్యం అబ్బడం అంత సులభంకాదు. దానికున్న ఆకర్షణ మరి దేనికీ ఉండదు. నా స్వవిషయం ఒకటి చెప్తాను వినండి'' అని సిగరెట్టు తీశాడు ధనరాజ్.

మేము తలొకటి తీసి వెలిగించ నారంభించాం. ధనరాజ్ ని ఈ చర్చ ఎందుకో గాని బాగా కదిలించిందని గ్రహించాం.

''మా మామయ్య కొక కూతురుంది. ఆమె కుంటిది. ఇప్పుడు దాని వయస్సు పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు. అదంటే తలిదండ్రులకు చాలా అభిమానం. అది పుట్టుకలోనే ఒక కాలు అవిటితో పుట్టింది. అతి కష్టం మీద దానికి కుంటుకుంటూ నడిచే నడక వచ్చింది. అది చాలా తెలివైనది. మా మామయ్య దానిని స్కూలు ఫైనలు దాకా చదివించాడు. అది మంచి మార్కులతో పాసయింది. దానికి పెళ్లి చెయ్యాలని పై చదువుకు పంపలేదు. దాన్ని నాకిచ్చి పెళ్లిచెయ్యాలని వాళ్లు ప్రయత్నం చేశారు. నేను ఇంటర్మీడియట్ పాసయిన ఏడే మా నాన్నగారు చనిపోయారు. మా కేమీ ఆస్థులూ పాస్థులూ లేవు. మేమిద్దరం అన్నదమ్ములం, చదువులో చురుకుగా పైకి వచ్చినా, పై చదువులకు వెళ్ళే స్తోమతు మాకు లేదని గ్రహించాం. నేను వెంటనే ఉద్యోగంలో చేరాలని నిశ్చయించాను. నా తమ్ముడు ఇంటర్ రెండో ఏడు; వాడిని ఆ ఏడాది చదివించగల్గుతానన్న నమ్మకం కూడా లేదు. ఇంట్లో నానా ఇబ్బందులూ పడుతున్నాం. ఆ సమయంలో మామయ్య ఒకనాడు మా ఇంటికి వచ్చాడు.'' అని ఒక్క నిముషం ఆగి, రెండు సిగరెట్టు దమ్ములు గట్టిగా లాగి మళ్లీ ప్రారంభించాడు ధనరాజ్. ప్లాటుఫారం మీద ఎక్కువ మంది జనం లేరు. లైట్ల వెల్తురూ, వెన్నెలా, చల్లని గాలీ, వాతావరణం కథలు వినడానికి ఎంతో బాగుంది.

''మామయ్య మా స్థితికి చాలా సానుభూతి చూపించాడు. తనకు చేతనైన సహాయం తప్పక చేస్తానన్నాడు. నన్ను తన కూతుర్ని వివాహం చేసుకోమని అడిగాడు. కట్నం చాలా ఇస్తానన్నాడు. కాని నా అభిప్రాయం నేను స్పష్టంగా చెప్పేశాను. నాకు మామయ్య కూతురియందెంత మాత్రమూ ఆ అభిప్రాయం లేదు. నేను అందమైన పిల్లను వివాహం చేసుకోవాలని ఆశయం పెట్టుకున్నాను. కాబట్టి మామయ్య చూపించిన ఎరకి లొంగి పోలేదు. నా విషయం లాభం లేదని తెలుసుకున్నాక, మా మామయ్య, తమ్ముణ్ని కదిపి చూసాడు. వాడికి యం. బి. బి. యస్. చెప్పిస్తానన్నాడు. వాడికి చిన్నప్పటి నుండీ డాక్టర్నవ్వాలని కోరికగా ఉండేది. అందువలన వాడు తనకు డాక్టరు చదువు చెప్పించే పక్షంలో, మామయ్య కూతుర్ని పెళ్లి చేసుకుంటానన్నాడు. మామయ్య ఎంతో సంతోషించాడు. అమ్మ కూడా చాలా సంతోషించింది. అప్పటి నుండి మా తమ్ముడి విషయమంతా మా మామయ్యే చూసుకుంటున్నాడు. వాడు యం. బి. బి. యస్. కోర్సంతా పూర్తి చేశాడు. నన్ను త్వరలో వివాహం చేసుకోమని అమ్మా, మామయ్యా బలవంతం చేస్తున్నారు. నా వివాహం కాగానే వాడి వివాహం చెయ్యాలని వాళ్ల అభిప్రాయం. కాని నాకు నచ్చిన పిల్ల ఒక పట్టాన దొరకటం లేదు. ఈ మధ్య మా అమ్మ వత్తిడి భరించలేక ఇందిరను వివాహం చేసుకుంటానని చెప్పాను. అప్పటి నుండి మా అమ్మ వాళ్లతో ఎలాగైనా ఈ విషయం కదిపి, నా వివాహానికి ఏర్పాట్లు చెయ్యాలని చూస్తోంది. వాళ్లు కూడా సుముఖంగా ఉన్నట్లున్నారు.''

మాకు చాలా ఆనందం వేసింది. ''నీలాగ కుండ బద్దలు కొట్టినట్లు నిర్మొహమాటంగా చెప్పడం అందరికీ చాతకాదోయ్. అలా చెయ్యడం వల్ల మొదట్లో అందరికీ కష్టమనిపించినా,

తరువాత సంతోషప్రదమవుతుంది.'' అన్నాను ఆ నాటికి మెల్లిగా చర్చ ముగిస్తూ.

''ఏమైనా నా తత్వ మంతే'' అంటూ లేచాడు ధనరాజ్. ముగ్గురం కొంత దూరం కలిసి నడిచి తరువాత ఎవరిళ్లకు వాళ్ల వెళ్లిపోయాం.

మర్నాడు మెయిల్ టైముకు మేము ప్లాటుఫారం మీదకు వెళే సరికి, ధనరాజ్ తనతో బాటు మరియొక యువకుణ్ణి తీసుకువచ్చి పరిచయం చేశాడు. అతను వాగరాజ్. పచ్చని శరీరచ్ఛాయా, చక్కని కనుముక్కు తీరూ మంచి ఎత్తయిన విగ్రహం, అతనిది. మాతో సరదాగానే మాట్లాడినా ధనరాజ్‌లా అతిగా మాట్లాడే తత్వం కాదతనిది. ముభావంగా ఉంటాడు. అతని కోర్సు గురించీ, వైజాగ్ గురించి ఏవో కబుర్లు చెప్పాడు. మెయిలు వచ్చి వెళ్లిపోయాక అన్నదమ్ములిద్దరూ తొందరగానే ప్లాటుఫారం వదిలి వెళ్లిపోయారు. నేనూ, ప్రకాశం కూడా ఆ రోజు తొందరగానే ఇళ్లకు వెళ్లిపోయాం.

వరుసగా రెండు రోజులు అలాగే గడిచి పోయాయి. అన్నదమ్ములిద్దరూ మెయిలు టైముకు వచ్చి త్వరగా వెళ్లిపోతూండేవారు. మూడవ రోజు ప్రొద్దున్న నాగరాజ్ విశాఖపట్నం వెళ్లి పోయాడు.

ఆ రోజు సాయంకాలం మళ్లీ మేం ముగ్గురం, మెయిలు వెళ్లిపోయాక ప్లాటుఫారం మీద కూర్చుని బాతాఖానీకి ఉపక్రమించాం.

ధనరాజ్ ప్రారంభించాడు. ''మా వాడొక కొత్త సమస్య తెచ్చి పెట్టాడు'' అన్నాడు. నేనూ ప్రకాశం ఒకరి మొహం ఒకరు చూసుకున్నాం.

''మొట్ట మొదట వాడు, మామయ్య కూతుర్ని పెళ్లాడుతానని అన్నప్పుడే నేను వాడికి అనేక విధాలుగా చెప్పాను. అది చాలా కష్టమనీ అనవసరంగా చిక్కుల్లో పడద్దనీ. చదువు మీద ఉండే ఆసక్తి కొద్దీ మామయ్య షరతుకు ఒప్పుకున్నాడు. ఇప్పుడు విచారిస్తున్నాడు.''

''ఏం ? ఏం జరిగింది ?'' అని అడిగాడు ప్రకాశం.

''వాళ్ల క్లాసమ్మాయి నొక దానిని ప్రేమించాడట. ఆమె కూడా వీడిని ప్రేమించింది. రెండు సంవత్సరాల నుండీ ఇద్దరి మధ్యా ఇది జరుగుతోంది. ఆమె వివాహానికి తొందర పడుతోంది.''

''మరి మీ మామయ్య కూతురు సంగతి ?'' అన్నాను నేను.

''మామయ్య మొన్ననే రాశాడు, ముహూర్తం తొందరలో పెట్టించమని ఉత్తరం. నా వివాహం వెంటనే జరిపించేసి, వాడి వివాహానికి ఏర్పాటు చేసేస్తానని రాశాడు. ఇందిర విషయం అమ్మ రాసినట్లుంది. అందుకని నా వివాహం జరిగి పోతుందనీ, వాడి వివాహం చేసేయ్యొచ్చుననీ అనుకుంటు న్నాడు.''

',అయితే ఇప్పుడెలా ?'' అన్నాడు ప్రకాశం.

''అదే నేనూ ఆలోచిస్తున్నాను. వాగరాజ్ ఇప్పుడెంతో బాధ పడుతున్నాడు. అప్పుడు వాడికి చాలా చిన్న వయస్సు. పెళ్లంటే ఏమిటో తెలియక ఒప్పుకున్నాడు. కాని జీవితంలో ప్రేమ ప్రభావంలో పడ్డాక వాడికి అన్ని విషయాలూ తెలుస్తున్నాయి. ఈ మూడు రోజులూ నాకూ అమ్మకూ, వాడి గొడవతో నిద్రాహారాలు సరిగా లేవు. మామయ్య కేం జవాబు చెప్పాలో తెలియటం లేదు.'' అన్నాడు దిగులుగా ధనరాజ్.

నేనూ ప్రకాశం ఎంత ఆలోచించినా ఈ సమస్య పరిష్కరించలేక పోయాం. ధనరాజ్ మామయ్యకు ఏం సమాధానం చెప్పాలి ? నాగరాజ్ అన్నీ తెలుసుండి ప్రేమలో ఎందుకు పడాలి ? ధనరాజూ, తల్లీ, మామయ్య తన చదువు కిచ్చిన డబ్బు విషయం ఎత్తితే వాగరాజ్, తను మామయ్య అప్పు అణా పైసలతో తీర్చేస్తానంటాడుట. కానీ మామయ్య ఆశలూ, మామయ్య కూతురు నీరజ భవిష్యత్తూ ఏమవాలని అడిగితే, తను అందుకు ఏమీ చెయ్యలేనంటాడుట. ధనరాజ్ తమ్ముణ్ణి ఏమీ అనలేక పోయాడు. 'వాడికి అప్పుడు చిన్నతనం. పెళ్లి అంటే ఏమిటో తెలియక ఒప్పుకున్నాడనే' అతని వాదన. కాని 'ఒకస్త్రీ జీవితం అతనిపై ఆధారపడి ఉందనీ, ఇప్పుడామెను ఇతరు లెవరైనా వివాహం చేసుకోవడం కష్టమనీ,' మేమన్నాం. ధనరాజ్ నిజమే నన్నాడు, మామయ్యకి విషయం ఎలా చెప్పాలా ? అని బాధ పడుతున్నాడు. కుటుంబ బాధ్యత గలవానిగా, ఈ సమస్య పరిష్కారం కోసం బుర్ర బద్దలు కొట్టుకుంటున్నాడు, ఎంతో భయపడుతున్నాడు.

అతను భయపడ్డట్టే రెండు రోజుల తరువాత మెయిలోంచి వాళ్ల మామయ్య దిగాడు. ఆవాళ మేము రోజూలాగే మెయిలు టైముకి ప్లాటుఫారం మీద తిరుగుతున్నాం. ఇంతలో మా వెనకాల నుండి ఒక నడి వయస్సాయన వచ్చి ధనరాజ్ భుజం మీద చెయ్యేసాడు. ఆయనను చూసి ధనరాజ్ కొంచెం ఖంగారు పడి పలకరించాడు. ఆయనకు నలభై ఏళ్లుంటాయి. పొడుగ్గా సన్నగా, వుంటాడు. కొంచెం బెట్టుగా వుండే మనిషిలా కన్పించాడు. ధనరాజ్ నవ్వూ ప్రకా

ళాన్ని పరిచయం చేసి నప్పుడు మా వైపు చూసి తలవూపి వూరుకున్నాడు. అతను చేతి సంచితో వచ్చాడు. మెయిల్ వెళ్లి పోగానే ధనరాజ్ ఆయనను తీసుకుని ఇంటికి వెళ్లి పోయాడు. నేనూ ప్రకాశం కాస్సేపు ప్లాటుఫారం మీద కూర్చుని బాతాఖానీ కొట్టాం. ఇంక ఏం జరుగుతుందా ? అని మాకూ చివరకు బుర్రలు పాడై ఇంటికి వెళ్లి పోయాం.

ఆ మరునాడే ధనరాజ్ మామయ్య తిరిగి వెళ్లిపోయాడు ఆయన నాగరాజ్ గురించి విని మండి పడ్డాడట. తను ముహూర్తము నిశ్చయించేసాననీ, నెల రోజుల లోపల పెళ్లి జరుగాలనీ, పట్టు బట్టాడట. నాగరాజ్ తన కూతుర్ని వివాహమాడి తీరాలన్నాడట. అసలు ఆపిల్ల ఏనాడో నాగరాజ్ భార్య అయిపోయిందన్నాడట. అతని పట్టుదల చూసి, ధనరాజ్, అతని తల్లీ కూడా, అతనికి తోడ్పడ దల్చారు.

సుబ్బయ్యగారు, అంటే ధనరాజ్ మామయ్య విశాఖ పట్నం వెళ్లి నాగరాజ్ తో మాట్లాడాడట. అతని ననేక విధాల బ్రతిమాలాడు. కాని నాగరాజ్ తన పట్టు వదలలేదు. మామయ్య కూతుర్ని పెళ్లాడితే, తన జీవితం, ఆమె జీవితం కూడా నాశనమవుతుందనీ, అంతకన్నా తను చేస్తున్న పనే మంచిదని వాదించాడుట. ఆయన తను ఎన్ని చెప్పినా అతను వినక పోయే సరికి, అతని సహచరులందరితోనూ, జరిగిందంతా చెప్పి, వాళ్లను నాగరాజ్ కు చెప్పమన్నాడుట. వాళ్లు కూడా ఆయన యందు సానుభూతితో అతనికి చెప్పి చూశారు. కాని నాగరాజ్ లొంగలేదు. ఆఖరికి నాగరాజ్ ప్రేమించిన సరళ అనే అమ్మాయికి కూడా ఈ విషయం తెలిసింది. సుబ్బయ్యగారు ఆమె వద్దకు కూడా వెళ్లారట. ఆమె ఏమందో తెలియదు గాని, ఆఖరుకు నాగరాజ్ ని, తన కూతుర్ని పెళ్లి చేసుకోకపోతే కోర్టు కీడుస్తానని బెదరించి ఆయన తన వూరు వెళ్లి పోయాడు.

వాళ్ల వూరు వెళ్లిపోయాక ఆయన ధనరాజ్ పేర నిష్ఠూరంగా చాలా ఉత్తరాలు వ్రాశాడు. నాగరాజ్ తనని చేసిన మోసం ఆయనను క్రుంగ దీసింది. కూతురి భవిష్యత్తు మీద ఆయన కట్టుకున్న ఆశా సౌధాలన్నీ కూలిపోయాయి. ఆ మనోవ్యాధితో ఆయన మంచం పడ్డాడు.

నాగరాజ్ వివాహం కూడా అనుకున్నంత సులభం కాలేదు. ఎందుకంటే అతను ప్రేమించిన సరళ, తమ వివాహానికి ముందు, నాగరాజ్ తన మామయ్య వద్ద తీసుకున్న డబ్బు పూర్తిగా తీర్చెయ్యాలని షరతు పెట్టిందట. నాగరాజ్ కు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసుపెట్టే స్తోమతు లేదు. కాబట్టి హౌసు సర్జనుగా ఏడాది అయిపోయాక, మెడికల్ కాలేజీలో డిమాన్స్ట్రేటరుగా ప్రవేశించాడు. మామయ్య కివ్వవలిసిన పదివేలూ, జీతంలో తీర్చాలంటే ఎన్నేళ్ళు పడుతుందోనని విచారించేవాడు. అయినా అంతకన్నా గత్యంతరం లేదు. నాలుగైదు సంవత్సరాలలో తీర్చేసి, సరళను వివాహం చేసుకోవాలని అతని కోరిక.

మేము రోజూ సాయంకాలం మెయిలు చూసివచ్చి, కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఈ విషయం కూడా చర్చించే వాళ్లం. వాళ్ల మామయ్యగారి మనోవ్యాధి నానాటికి ముదరసాగింది. నాగరాజ్ ఎప్పుడు రాసినా, ఉత్తరంలో తను ఎంత ఇబ్బంది పడ్తూ డబ్బు నిలవ వేస్తున్నాడో రాసేవాడు. ధనరాజ్ కూ అతని తల్లికీ ఆ విషయం ఎంతో బాధకరంగా ఉండేది.

నాకు ఇంట్లో వత్తిడి ఎక్కువైంది. అమ్మ, ఎలాగైనా ఆ యేడాది నేను వివాహం చేసుకోవాలని పట్టుబట్టింది. ఎన్ని సంబంధాలు చూసినా, నా వూహాసుందరి నాకు కన్పించలేదు. వచ్చిన సంబంధాలలో ఆ రాజోలు వాళ్ల సంబంధమే బాగనిపించసాగింది. చివరకు ఆ అమ్మాయిని చేసుకోవడానికి నా అంగీకారం తెల్పాను. కాని నా మనసులో, ఎప్పటికైనా నా వూహాసుందరి కన్పిస్తుందనీ, ఆమెతో ఆమె కోసం ఎన్నాళ్ళు ఎంతగా పరితపించానో చెప్పుకోవచ్చునని ఆశగా ఉండేది.

ధనరాజ్ కు ఆ వూరి నుండి బదిలీ అయిపోయింది. అతనికి ఇందిరతో వివాహం చెయ్యడానికి మరొక సంవత్సరం వ్యవధి అడిగాడు డాక్టరు శివరాం. అందువల్ల అవివాహితుడిగానే ఆ వూరు వదిలి వెళ్లిపోయాడు, ధనరాజ్. అతను వెళ్లి పోయాక కొన్ని రోజులు నేనూ ప్రకాశం విధిగా మెయిలుకు వచ్చి, ప్లాటుఫారం మీద బాతాఖానీ కొట్టుతూండే వాళ్లం. మరొక నెల రోజులకు ప్రకాశానికి మరొక వూరు బదిలీ అవడంతో అతను కూడా వెళ్లిపోయాడు.

నేను వంటరిగా కూర్చుని, మెయిలు వెళ్లి పోయాక ఆలోచిస్తూండే వాణ్ణి. ఆ ప్లాటుఫారం మీద అనేక రకాల దృశ్యాలు చూస్తూండేవాణ్ణి. బిచ్చగాళ్లూ, లక్షాధికారులూ, దొంగలూ, ఖూనీ కోరులూ, పెద్ద మనుషులూ, వ్యభిచారులూ, సంసారులూ, త్రాగుబోతులూ, మంచివాళ్లూ, టిక్కెట్టు లేనివాళ్లూ, ఇంకా ఎన్నెన్నో రకరకాల మనుషులు కన్పిస్తూండేవారు. అందరివీ మానవ ఆకారాలే, కానీ వాళ్ల మాటల్లో, మనసుల్లో, భావాల్లో, ప్రవర్తనలో, ఎన్నో తేడాలు. అందరూ ఏవో ఆశలనూ కోరికలనూ దృష్టిలో పెట్టుకుని జీవితం గడుపుతున్నవారే. ఆ ఆశలే వారి జీవితాన్ని నడిపిస్తున్నాయి. దూరంగా ఎక్కడికో చేరాలనే తాపత్రయంతో పరిగెత్తే రైలుబండి వంటి జీవితాలే, అందరివీ ! ఆ పరుగులోనే కాలం

గడిచి పోతుంది. బాల్యం మొదలు, వృద్ధాప్యం దాకా ఆ ఆరటం తోనే పయనిస్తారు. మధ్యమధ్య, మజిలీల లాగ ఏవో సంఘటనలు జరుగుతూంటాయి. రైలుబండి, స్టేషను ప్లాటుఫారం దగ్గర, కొద్ది క్షణాలు ఆగి, నీరూ, బొగ్గూ వేసుకుని బయలు దేరినట్లు, జీవిత మజిలీలలో కొద్దిక్షణాలు ఆగి, మళ్లీ, పయనిస్తూంటాడు, మానవుడు. కాల దూరాల మధ్య రైలుకు కొద్ది క్షణాలు విశ్రాంతి ఇచ్చే ప్లాటుఫారం లాటివి, జీవితంలోని మలుపులు, అని అనిపించేది.

ఆ వూళ్లో ఉంటూండడంగానే నాకు వివాహమైంది. నేనూ అందరిలాగే సంసారం ప్రారంభించాను. పదేళ్లలో మాకు ముగ్గురు పిల్లలు పుట్టారు. రానురాను నా వూహా సుందరి నాకు దూరమైందే గాని కన్పించలేదు. డబ్బు చాలక పోవడం, స్కూలు గొడవలూ, ఇంట్లో పిల్లల చికాకులూ, క్రమంగా నా మనసు నాక్రమించుకోసాగాయి. నేను ఎప్పుడూ డబ్బు సంపాదన గురించే ఆలోచించేవాణ్ణి. జీవితంలో ఇంకా ఏదో మార్పు వస్తుందనీ, ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు సంపాదిస్తాననీ ఆశించేవాణ్ణి. పలాసా వదిలి, మూడు వూళ్లు తిరిగాక ఈవూరు వచ్చాను, రెండు నెలల క్రిందట.

"ఏమోయ్, రామారావు ! ఇక్కడుంటున్నా వేమిటి?" అని పలకరించాడు, ధనరాజ్ రైలు కిటికీ లోంచి వంగి చూస్తూ.

"అవునోయ్. ఇప్పుడు నువ్వెక్కడ ?" అని అడిగాను.

"రాజమండ్రీలో పని చేస్తున్నాను. ఏమిటి. విశేషాలు? ఒకసారి, రా ! మనం కలిసి చాలా కాలమైంది. వివాహమైందా?"

"అయింది. నీ సంగతి ?" ఇంతలో రైలు కూసింది.

"ఆ నాకూ అయింది. ఈవిడే నా భార్య. నీకు చెప్తూండే వాణ్ణి కదూ, మా మామయ్య కూతురని." అన్నాడు ధనరాజ్. రైలు కదిలిపోతూంటే. "మా నాగరాజ్ విశాఖపట్నంలో ఉన్నాడు. నువ్వు మా వూరురా ! అన్ని విషయాలూ మాట్లాడ. దాం" అని అంటూంటే, రైలు నాకు దూరంగా వెళ్లిపోయింది
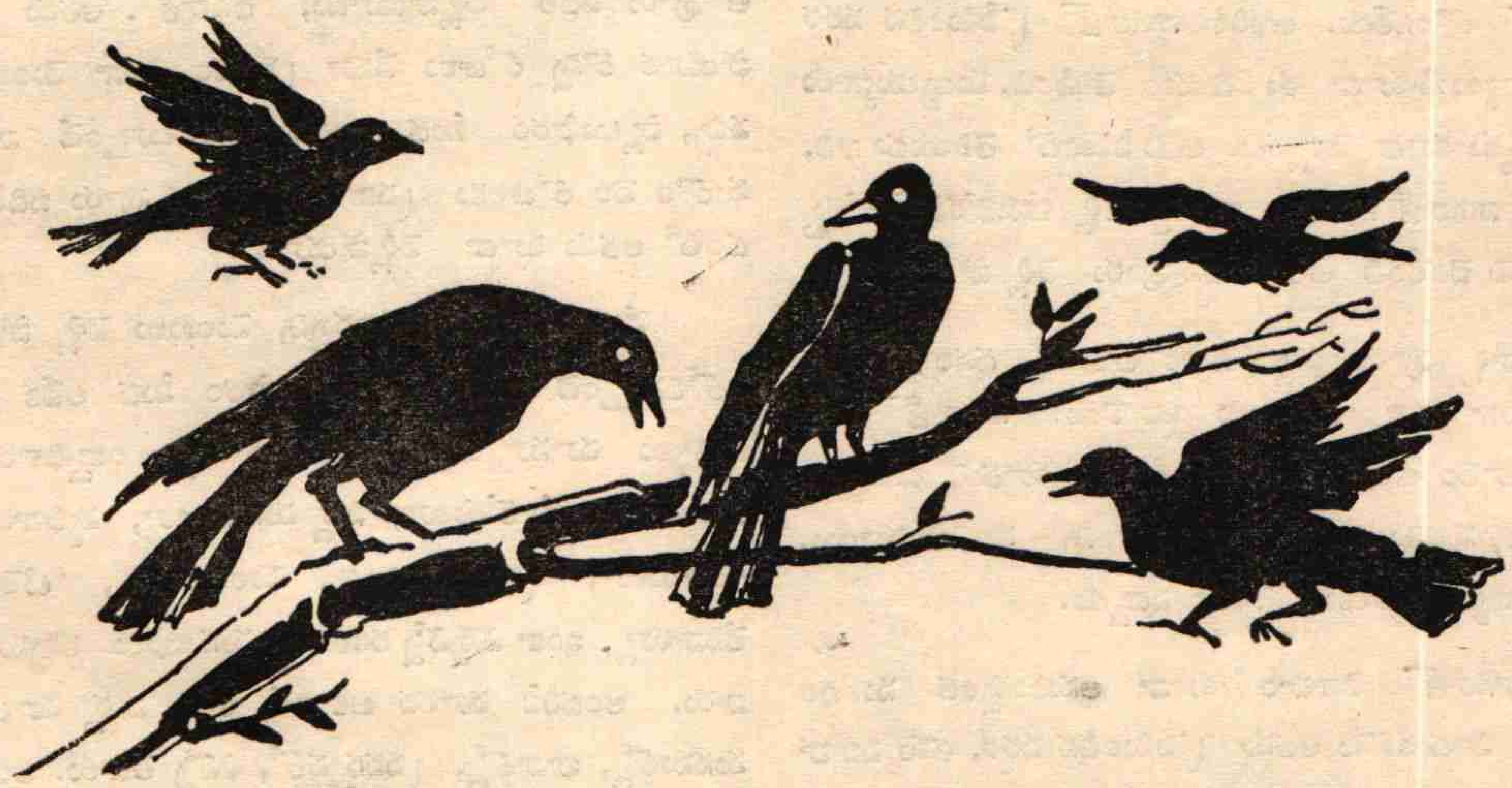
ధనరాజ్ చివరకు తన మామయ్య కూతుర్ని వివాహం చేసుకున్నందుకు నేను ఆశ్చర్యంతో కొద్దిసేపు ప్లాటుఫారం మీద అలా నిల్చుండి పోయాను.